

Kunnskapsbasert politiarbeid – kunnskap til å stole på?

Knowledge-based police work – knowledge to trust?

Tina Luther Handegård

Førsteamanuensis, Politihøgskolen, Bodø, Norge

<https://orcid.org/0000-0003-2442-9111>
tinhan@pfs.no

Charlotte Ryen Berg

Politioverbetjent, Politihøgskolen, Bodø, Norge

<https://orcid.org/0000-0002-9451-4883>
charlotte.ryen.berg@pfs.no

NOTICE OF RETRACTION

The original version of this article was published online on May 20th 2020. On June 26th 2020, the journal editor received complaints regarding suspected plagiarism and lacking citations in the article, which were forwarded to the publisher, Scandinavian University Press (Universitetsforlaget). In July and August, the editors systematically reviewed the article and the authors were allowed to provide their feedback on the complaint. Pending further clarification of the issue, the publisher retracted the article on August 21st 2020. On August 28th 2020 the editor based on information given to the editor and correspondence with those involved, regards the case as a minor form of plagiarism and the journal editorial team invited the authors to submit a revised version. On September 29th the journal published online the revised article after it had been evaluated by the editors. The retracted version of the articles has been published here: <https://doi.org/10.18261/issn.2703-7045-2020-01-04>.

Sammendrag

Artikkelen svarer på følgende spørsmål: Hvordan forstår politibetjenter (operativt nivå) og deres ledere (strategisk nivå) kunnskapsbasert politiarbeid og hva gjør politiet når de jobber kunnskapsbasert? Vi diskuterer problemstillingen i lys av nærpolitireformen, med særlig vekt på hovedmålet om å utvikle et effektivt og kunnskapsbasert politi. Våre funn viser at det operative- og det strategiske nivå har ulikt syn på kunnskap. Gapet mellom den operative og den strategiske kunnskapsforståelsen understreker behovet for å jobbe med kunnskapsbegrepet i seg selv, og ikke minst anerkjenne at det hersker ulike kunnskapsforståelser. Skal en nå målet om et kunnskapsbasert politi – er styring viktig, og det operative nivå må inkluderes i prosessen. En kan ikke implementere målene i nærpolitireformen uten å snakke om hva kunnskap er – på alle nivå i politiorganisasjonen. Ulikt kunnskapssyn og kunnskapspraksis kan føre til at følgende spørsmål blir høyst relevant: Hvilken kunnskap kan man stole på?

Nøkkelord

Kunnskapsbasert politiarbeid, kunnskapsformer, reform, forebygging

Abstract

In this article, we will discuss how police officers and their leaders understand knowledge-based police work. We will refer to different views on understanding knowledge and what shapes knowledge understanding. We discuss the subject in light of the Norwegian police reform, with focus on the main goal to develop an efficient and knowledge-based police force. Our research shows that the operational and the strategic level interpret knowledge differently. The gap between the operational and the strategic understanding of knowledge underlines the need to work with the knowledge term itself, and also to acknowledge that there are in fact different interpretations of the term knowledge. One cannot implement the goals of the police reform without talking about what knowledge is – on all levels in the police organization. Different views and practice of knowledge might lead to a highly relevant question: What knowledge can you trust?

Keywords

Knowledge-based police work, forms of knowledge, reform, crime prevention

Innledning

I denne artikkelen skal vi diskutere hvordan politibetjenter og deres ledere forstår kunnskapsbasert politiarbeid. Vi vil vise til ulike syn på forståelse av kunnskap og hva som former kunnskapsforståelsen. Diskusjonen må ses i lys av den norske Nærpolitireformen, som ble vedtatt av Stortinget i juni 2015 og iverksatt 1. januar 2016 (Prop. 61 LS (2014-2015)). Reformen er todelt og innebærer både en strukturreform og en kvalitetsreform. Strukturreformene medførte reduksjon i antall politidistrikter, fra 27 til 12 og reduksjon i antall tjenestesteder fra 354 til 221, mens kvalitetsreformen har som hovedmål å utvikle et effektivt og kunnskapsbasert politi. Følgende fire suksesskriterier er skissert for at politiet skal drives effektivt og med kvalitet: kunnskapsbasert arbeid, standardiserte verktøy og rutiner, god organisering, kompetanse og ledelse (Larsson & Sørli, 2018, s. 20).

Ifølge Nærpolitireformens plandokumenter er kriminalitetsforebygging som politiets primærstrategi på alle virksomhetsområder, utviklet som en strategi som skal bidra til å forbedre kvaliteten i norsk politi (Prop. 61 LS (2014-2015); Politidirektoratet, 2017 og 2018). En viktig satsing i primærstrategien er at arbeidet skal være kunnskapsbasert. Målsettingen er formulert på følgende måte: «For å løse politiets samfunnsoppdrag må politiet utføre planmessig og systematisk kriminalitetsforebyggende arbeid i samarbeid med andre. Dette arbeidet må være kunnskapsbasert. Bruk av etterretningsprosesser, etterretningsprodukter, vitenskap og kunnskapsbasert erfaringslæring styrker den kunnskapsbaserte tilnærmingen til kriminalitetsforebygging» (Politidirektoratet, 2018, s. 4). Med andre ord, det skal innarbeides at kunnskap ved bruk av etterretning, etterretningsprodukter, vitenskap og kunnskapsbasert erfaringslæring skal danne grunnlag for kriminalitetsforebyggende tiltak. Dette er et viktig bakteppe for vår diskusjon av hvordan kunnskapsbasert arbeid forstås, ulike kunnskapssyn og hva som former kunnskapsforståelsen.

Den norske reformen avspeiler en internasjonal trend hvor de skandinaviske landene (Granér, 2017), så vel som europeiske land som Nederland, England, Wales og Skottland, har implementert eller gjennomgår store strukturelle endringer for å sentralisere politiet (Fyfe, Terpstra & Tops, 2013). Behovet for kunnskapsrike og effektive polititjenester er mer presserende enn noen gang. Dette er ikke bare fordi politiet blir politisk utfordret til å holde tritt med kunnskapssamfunnet generelt, «but also because an intensification of new and ever more complex police responsibilities is occurring» (Hartmann, Hestehave, Høgh & Rønn, 2018, s. 8).

Holmberg (2014) har studert politireformer i Skandinavia. Med referanse til organisasjonsendringer i andre europeiske land, finner han følgende begrunnelser for reformer: tilpasse politiet til ideer fra New Public Management (NPM) med vekt på å sikre at resultater kan måles og gjøres rede for, tilpasning til trender innen kriminalitet, har gjerne en referanse til organisert kriminalitet, ønske om å forbedre en ineffektiv politiorganisasjon, øke borgernes følelse av sikkerhet og synkende kostnader (Holmberg, 2014, s. 448). De ulike begrunnelsene ble ikke tillagt like stor vekt i de skandinaviske landene, bortsett fra NPM som var et stort tema i alle land.

Granér (2017) har i sin litteraturgjennomgang sett på studier som er gjort av de skandinaviske politireformene frem til våren 2017. Han konkluderer blant annet med at alle reformene ble presentert som «a form of decentralization through centralization in terms of releasing resources by larger administrative units» (s. 146). Granér (2017) påpeker videre at reformene har vært basert på ledelsesteorier, som eksempelvis NPM, uten å ta hensyn til særegenheten i politiets arbeid. Kunnskap og erfaring fra politiets arbeid så vel som organisatoriske og kulturelle forutsetninger har blitt forsømt (s. 146).

Reformer er som nevnt ikke et særegent norsk fenomen, heller ikke målsettingen om at politiets arbeid skal være kunnskapsbasert. Kunnskapsbasert politiarbeid er et mangesidig fenomen som forstås på ulike måter og som derfor kan være ulikt implementert i ulike kulturer og organisasjonsstrukturer. Begrepet ble lansert første gang på slutten av 90-tallet av Sherman (1998) og ble definert slik: «Evidence-based policing is the use of the best available research on the outcomes of police work to implement guidelines and evaluate agencies, units and officers» (s. 3). Shermans artikkel (1998) regnes som startpunktet for diskusjonen om kunnskapsbasert politiarbeid og har vært sentral i den videre utviklingen av begrepet. En utvikling som har møtt motstand og kritikk, ikke minst når det gjelder opplevelsen av at erfaringsbasert kunnskap og faglig skjønn må vike til fordel for forskningsbasert kunnskap (Huey, Blaskovits, Bennell, Kalyal & Walker, 2019).

En mye brukt definisjon på kunnskapsbasert politiarbeid i norsk sammenheng er Finstads (2000) definisjon fra boka *Politiblikket*:

Kunnskapsbasert politiarbeid blir i norsk politi beskrevet som systematisk og metodisk innhenting av relevant informasjon og kunnskap som analyseres med formålet å kunne treffe strategiske og operative beslutninger om forebyggende og bekjempende tiltak. Det ligger i kunnskapsbasert politiarbeid en forventning om at politiet skal forholde seg aktivt til og anvende andre typer kunnskap¹ enn sin egen erfaringsbaserte (Finstad, 2000, s. 22).

Denne definisjonen ser vi både i offentlige utredninger, i lærebøker til politiutdanningen og i andre faglige- og forskningsbaserte tekster.

I neste avsnitt vil vi se nærmere på utviklingen av det kunnskapsbaserte paradigmet, hva det utspringer fra og hvilke potensielle utfordringer og muligheter paradigmet har i norsk og internasjonal sammenheng.

Utviklingen av det kunnskapsbaserte paradigmet i politiet

Kunnskapsbasert politiarbeid er som nevnt ikke et nytt fenomen. Det har vært fokus på kunnskapsbasert politiarbeid både i Norge og internasjonalt siden slutten av 90-tallet (Sherman, 1998; Gundhus, 2009 og 2018; Abrahamson 2013). Begrepet kan gjerne ses på som en samlebetegnelse for ulike begreper og modeller som har vokst frem og vært brukt om kunnskapsbasert politiarbeid. Abrahamson (2013) skiller mellom «community policing», «problemorientated policing», «intelligence-led policing», «comstat» og «evidence-based policing» (s. 22–24). Volquartz (2018) og Gundhus (2018) trekker i tillegg frem «smart policing» som enda et begrep på kunnskapsbasert politiarbeid. «Smart policing» ble av Coldren, Huntoon og Medaris (2013) også trukket frem som en fremvoksende modell i amerikansk politi, ved at man hadde økt fokus på effektiv bruk av data og analyser, nye analyseformer, ytelsesmålinger, evalueringsforskning og ikke minst behovet for et evidensbasert politi.

De ulike begreper og modeller som er benyttet om kunnskapsbasert politiarbeid signaliserer både ulik forståelse av hva det vil si å jobbe kunnskapsbasert, ulikt syn på kunnskap og dermed også ulik implementering i ulike organisasjonsstrukturer og kulturer. Dette bunner i at kunnskapsbasert politiarbeid har røtter i to kontrasterende trender når det gjelder utvikling av det kunnskapsbaserte paradigmet. For det første er en del av trenden at man utdanner politiet til å bli «ekte profesjonelle» og for det andre kan kunnskapsbasert politiarbeid forstås i lys av New Public Management (NPM), trenden der styring og kon-

1. I definisjonen forstås forskning som «andre typer kunnskap».

troll av politiets praksis vektlegges på bekostning av kollegiale fellesskap der faglige og etiske standarder utvikles (Gundhus, 2012, s. 179). På bakgrunn av disse to trendene har Wathne (2018) laget et grovt skille mellom faglig kunnskapsbasert politiarbeid og evidensorientert kunnskapsbasert politiarbeid. Det faglige kunnskapsbaserte politiarbeidet: «kan være strategisk eller hendelsesstyrt. Det er preget av den unike konteksten hvor vi må bruke faglig skjønn og erfaring i tillegg til instrumentell kunnskap når vi vurderer det vi står ovenfor» (s. 37). Det særegne med politiarbeid generelt og kunnskapsbasert politiarbeid spesielt er nettopp at det er kontekststøttet. Kontekstforståelsen er særlig viktig når kunnskap skal brukes i praksis. Her vil flere typer kunnskap, verdier og faglige interesser integreres gjennom skjønn (Skaftnesmo, 2012, s. 352), som for øvrig er en ufravikelig del av tjenesteutførelsen (Lipsky, 1980). Den faglige kunnskapsbaserte tilnærmingen forener kontekstforståelse, faglig skjønn, erfaringskunnskap og instrumentell kunnskap. Denne tilnærmingen tar ikke til orde for forskningsbasert kunnskap, og således tar den ikke høyde for det som Finstad (2018) peker på som tidens krav, nemlig å søke etter den best tilgjengelige kunnskapen som rettesnor for politiarbeidet (s. 104).

Det evidensorienterte kunnskapsbaserte politiarbeidet er: «strategisk i betydningen at det er planlagt på grunnlag av analyser og modeller. Dette arbeidet domineres av det som empirisk belegg, eller observerbare fakta, «forteller» oss. En slik tilnærming kan overprøve faglig skjønn» (Wathne, 2018, s. 38). Den evidensorienterte kunnskapsbaserte tilnærmingen til politiarbeidet artikuleres gjennom ledelse og målstyring og anses som den kunnskapsformen som troner øverst i kunnskapshierarkiet (Wathne, 2018; Gundhus, 2018; Fyfe, 2017). Wathne (2018) påpeker at New Public Management-logikken og målstyring passer som hånd i hanske med en evidensorientert kunnskapsforståelse, da den vektlegger effektivt og målbart politiarbeid hvor effektene måles ved bruk av statistikk (s. 38). Nærpolitireformen trekker også politiet i retning av en spesialistmodell som har feste i målstyringslogikken, hvor verdier som standardisering og effektivitet står sentralt (Gundhus, Talberg & Wathne, 2018, s. 203). Standardisering kan som Finstad (2018) påpeker, føre til at politiets operative arbeid blir ureflektert og basert på fremgangsmåter som er bestemt ovenfra.

I den evidensorienterte kunnskapsbaserte tilnærmingen ser vi også at kunnskap basert på etterretning har fått en større og mer sentral plass. Dette har sitt utspring i konseptet Intelligence-led policing som styringsverktøy for å effektivisere politiet, gjennom å forbedre beslutningsgrunnlaget for ledelsens prioriteringer og allokeringer av ressurser (Ratcliffe, 2016). Målet er både økt effektivitet og økt kvalitet, med særlig fokus på kriminalitetsanalyse og etterretningsmetoder som verktøy for informerte og objektive beslutninger. Dette gjelder både når man skal målrette spesialisert virksomhet og når strategiske prioriteringer skal tas (Fyfe, Gundhus & Rønn, 2018). I Norge kom dette for alvor med etterretningsdoktrinen i 2014 og ble videreført gjennom Nærpolitireformen.

Etterretningsdoktrinen (2014) bygger på en annen type kunnskap enn den kontekstbaserte og situasjonsspesifikke kunnskapen. Her er det en forsvars- og etterretningslogikk som vektlegger nye funksjoner og arbeidsprosesser knyttet til kunnskapsdannelse. De nye metodene skal bidra til et mer objektivt og vitenskapelig kunnskapsgrunnlag ved å redusere usikkerhet rundt beslutninger og gi anbefalinger til lederne om prioriteringer av ressurser (Gundhus, Talberg & Wathne, 2018, s. 209). Ratcliffe (2008) påpeker at etterretningsstyrt politiarbeid er et forsøk på å forene det han kaller «ny» og «gammel» kunnskap. «Gammel» kunnskap består av «information which has been traditionally respected within the realms of law enforcement and relates to the activities of criminals. It is knowledge gleaned through traditional law enforcement techniques such as informant handling, investigation and investigative interviewing» (s. 207). Mens «ny» kunnskap blant annet har utviklet seg på grunn av

den raske digitaliseringen, større forståelse av kriminalitet og politiets effektivitet med hensyn til å bekjempe og redusere kriminalitet. Han definerer «ny» kunnskap som:

That which relates to information about crime events, patterns and themes that run through what can initially appear to be random events, and is knowledge that is more relevant to resource management and operational priorities than case support and individual investigations. The skills and types of analyses that can explore these broader patterns are very different to the skills necessary to collect the traditional wisdom (s. 211).

Den nye kunnskapen er derfor mindre om *kriminelle* og mer om *kriminalitet* (Ratcliffe, 2008, s. 210). Jf. kjernen i Intelligence-led policing som fokuserer på å sikre informasjonsinnhenting om kriminelle miljø for å utarbeide etterretningsbilder som kan gi beslutningsstøtte til politiets ledere.

Hensikten med å introdusere kunnskapsbasert politiarbeid var å endre det tradisjonelle, hendelsesstyrte politiarbeidet i retning av å bli mer forebyggende (Gundhus, 2012, s. 178). Er alle begreper og modeller som benyttes innenfor kunnskapsbasert politiarbeid i dag forebyggende? Volquartz (2018) peker på at «smart policing» og «intelligence led policing» signaliserer et paradigmeskifte i politiet, fra å være overveiende reaktiv til å bli proaktiv og mener termer som «problemorientert policing», «holistic policing» og «intelligence led policing» beskriver dette paradigmeskiftet (s. 174). Gundhus (2018) trekker dessuten frem at skillene mellom etterretning, forebygging og etterforskning viskes ut. Noe som vil bety at når man implementerer etterretning som bærende prinsipp i kunnskapsarbeidet i politiet innebærer det en ny logikk som trekker forebyggingsarbeidet i retning av at politiet ser etter fiender fremfor å jobbe forebyggende ved sin tilstedeværelse i lokalsamfunnet (s. 156).

Kunnskapsbasert politiarbeid – barrierer og muligheter

Tidligere forskning har pekt på en rekke barrierer og muligheter for å lykkes med kunnskapsbasert politiarbeid. Flere studier har vist at en viktig forutsetning for å kunne lykkes er **motakelighet for forskning** (se Telep & Lum, 2014; Telep, 2017; Lum & Koper, 2017). Lum og Koper (2017) poengterer viktigheten av å ha et bevisst forhold til hvordan forskningsbasert kunnskap formidles, da det er lite sannsynlig at polititjenestepersoner vil bli storforbrukere av forskningsartikler. Derimot mener de det er mer sannsynlig at de vil lese korte sammendrag som er formidlet fra **organisasjonens** ledere (s. 141-142). Dette er også funn i studien til Telep og Lum (2014) som viser at de fleste fikk informasjon og ny kunnskap fra sine overordnede, og at de dessuten var mer opptatt av erfaringsbasert kunnskap enn forskningsbasert kunnskap. En mulig barriere kan være at det er en innebygget forventning i politikulturen om at relevant informasjon formidles via de organisatoriske linjene og at «relevant informasjon» eksempelvis ikke inkluderer forskning (Lum & Koper, 2017, s. 141-142).

Av studier som ser på muligheter for å lykkes med kunnskapsbasert politiarbeid finner vi blant annet Sherman (2015). Her fremmes flere forslag til hvordan man kan lykkes med å få **hele politiorganisasjonen** til å jobbe kunnskapsbasert. **Disse** forslagene **dreier seg blant annet om:** (i) etablere en organisatorisk enhet som skal jobbe spesielt med å lære opp, veilede og støtte virksomheten i retning av å implementere ny forskning, (ii) kartlegge områder der praksis ikke er i tråd med beste praksis fra forskning og (iii) etablere et undervisningsopplegg alle får tilbud om å delta i, og at det opprettes en åpen nettside der lokal og ny internasjonal kunnskap kan deles. Telep og Lum (2014) fremhever også flere av de samme tiltakene for å bygge ned barrierer for kunnskapsbasert politiarbeid. Her er opp-

læringstiltak, effektive kanaler for forskningsformidling, tett samarbeid mellom forskere og praksisfeltet, og en bevissthet rundt hvilke trekk ved organisasjonen som kan påvirke mottakelighet for forskning, faktorer som anses nødvendig for å lykkes med å implementere kunnskapsbasert politiarbeid.

Underdal (2019) viser i sin studie til England og Wales og opprettelsen av «The What Work Center for Crime Reduction» (WWCCR) som ble etablert i 2013. WWCCR ble ifølge Underdal (2019) opprettet «for å bidra til kunnskapsbasert praksis i justissektoren» (s. 31). May, Hunter og Hough (gjengitt i Underdal 2019) trekker frem at senteret har gjennomført flere studier for å måle effekten av sine aktiviteter. Her fremkommer det blant annet at:

Forskningen ble kritisert for å være vanskelig å forstå og at den ofte mangler tydelige hovedbudskap. Tidspress er den viktigste barrieren for å lese forskning, og et raskt Google-søk er i mange tilfeller måten man innhenter kunnskap på. I den siste evalueringen fant man at det hadde skjedd en utvikling i retning av økt oppmerksomhet mot og bruk av forskningsbasert kunnskap, særlig høyere opp i organisasjonen. Flere steder var det tilrettelagt gjennom eksempelvis utvikling av digitale formidlingskanaler, innføring av håndholdte enheter for raske oppslag, og opplæring i å finne og bruke forskning. Støtte fra overordnede ble trukket frem som en viktig driver, men man fant også ulike eksempler på initiativ på lavere nivåer i organisasjonen. Mangel på tid var fortsatt den viktigste barrieren. I en senere omtale av resultatene poengterer forfatterne at enkel tilgang og opplæring i kritisk vurdering av forskning er viktige virkemidler for å stimulere til fortsatt økning i bruken av forskning på alle nivåer i politiet (May, Hunter & Hough, 2017, gjengitt i Underdal, 2019, s. 31).

Videre trekker Telep (2016) frem at «*evidence-based policing is ensuring practitioners and policy makers can understand, use, and access the expanded evidence base*» (s. 249). Poenget er at vi trenger mer kunnskap om politiets barrierer for å jobbe kunnskapsbasert. Hvis en ikke har kunnskap om hvordan eksempelvis forskning kan forstås, hvordan tolke forskning, hvordan oversette og implementere forskning så må en gjøre noe med slike barrierer. Innes og Everett (2008) peker på at en for å minske barrierer mot kunnskapsbasert politiarbeid må se på forholdet mellom forskning og praksis, samt forholdet mellom forskere og utøvere. De diskuterer utfordringer knyttet til ulik begrepsbruk mellom forskere og utøvere: «*one an evidence-based 'what works' language and the other a skill-based 'how to' language*» (s. 56). De argumenterer med at gapet mellom forskning og praksis ikke bare handler om språk, men at det er mer snakk om et kulturelt sammenstøt.

If there is a defining difference between practitioners and researchers it is that the former love success too much and are always impatient to claim it. For researchers, it is really the thrill of failure that attracts them because it sets up the next research problem and this leads them to focus on critical questions awaiting investigation rather than those already answered (Innes & Everett, 2008, s. 56).

Løsningen er ikke «to teach practitioners how to think like researchers, nor should it be for researchers to abandon their hard won methods and practices simply to make their results more digestible or palatable to practitioners» (s. 56), men å akseptere det arbeidet som både forskere og utøvere bidrar med i prosessen med å bygge ny kunnskap (Innes & Everett, 2008, s. 56). Et konkret forslag for å minske barrierer mot kunnskapsbasert politiarbeid er å benytte såkalte «*pracademics*» som er: «*As skilled police officers with academic training, they embody two disparate perspectives that can be frequently difficult to reconcile*» (Bradley and Nixon, 2009, gjengitt i Huey og Mitchell 2016, s. 301). «Pracademics» kan omsette sine kunnskaper for å overbevise og lede politiorganisasjonen til mer kritisk analyse og bidra til utvikling av en politiorganisasjon som er mer mottakelig for nye ideer og innovasjon (Huey & Mitchell, 2016, s. 306).

Embedded Police Research (EPR) er en **annen** retning som vil forene politiforskning og politiets praksis, hvor dikotomien mellom «do-ers» og «knowers» blir oppløst for å sikre kvalitet og oppdaterte polititjenester med høy grad av ansvarlighet og legitimitet (Hartmann m.fl., 2018). For å minske avstanden mellom politi og forskning, argumenteres det innen EPR for at politiforskning bør bevege seg nærmere de komplekse realitetene og utfordringene, ved å integrere forskningskunnskap og praksis i politiets organisasjoner. EPR peker på: «the necessities, potentials, and delicacies of doing research *with* police, communicated *within* the range of existing understandings and practices, to critically mirror the status quo and spur actual change *across* the police organisation, its functions and hierarchy» (Hartmann m.fl., 2018, s. 9). EPR er en invitasjon til forskere og praktikere «to welcome and integrate scholarly knowledge through the pursuit of embeddedness» (s. 9). EPR foreslår videre et sett med retningsgivende prinsipper som skal bidra til et mer kunnskapsbasert og kunnskapsrikt politiarbeid, ved å utvide fokuset på «hva som fungerer» når man velger handlinger og prioriteringer i politiet til også å omfatte «hvorfor det fungerer», «hva som potensielt også kan fungere», «hvordan får vi dette til å fungere» og dermed også få mer fokus på «det som betyr noe» for politiorganisasjonen (s. 9).

Metode

Artikkelen tar utgangspunkt i datamaterialet fra et forskningsprosjekt om kunnskapsbasert forebygging i den nye politiorganisasjonen. I perioden fra høsten 2018 til våren 2019 gjennomførte vi 16 dybdeintervjuer med polititjenestepersoner som har ulike roller knyttet til forebyggende politiarbeid i fem av 12 politidistrikter. Fem av våre informanter har det overordnede og faglige lederansvaret på Felles forebyggende enhet (FFE), fem informanter har rollen som leder på geografisk driftsenhet (GDE) blant annet med ansvar for forebyggende politiarbeid, mens seks informanter er politibetjenter som jobber med praktisk og utadrettet forebyggende politiarbeid. Av disse 16 informantene har åtte informanter i tillegg en rolle som politikontakt. Begge kjønn er representert blant informantene. Det er også variasjon når det gjelder alder og erfaring. Utvalg av distrikt er tilfeldig og basert på hva som var praktisk gjennomførbart, mens utvalg av informanter er strategisk ut ifra problemstilling og forskningsspørsmål (Tjora, 2017). En svakhet ved utvalget er at det ikke reflekterer den nye målsettingen om forebygging som primærstrategi på alle virksomhetsområder i norsk politi. Ideelt sett kunne vi valgt informanter fra ulike virksomhetsområder. Vi mener likevel det har vært viktig å rekruttere informanter med spesielt ansvar innenfor det som tradisjonelt har vært ansett som det forebyggende virksomhetsområdet, da strategien om forebygging som primærstrategi foreløpig er langt fra å være implementert i de nye politidistriktene.

Intervjuene ble gjennomført på informantenes arbeidsplass, og varte fra 60 til 90 minutter. Alle intervjuene ble tatt opp på lyd, transkribert og kodet empirinært i NVivo. Vi valgte dybdeintervjuer fordi vi var opptatt av den enkelte informants meninger, holdninger og erfaringer (Tjora, 2017, s. 114). Vi hadde et ønske om å forstå informantenes opplevelser av blant annet kunnskapsbasert politiarbeid og hvordan de reflekterte over disse erfaringene. Under intervjuene var det viktig for oss å prøve å skape en situasjon for en relativt fri samtale, men som kretser rundt noen spesifikke temaer knyttet til eksempelvis hva er kunnskap, kunnskapsbygging og kunnskapsbasert politiarbeid.

Metodisk har vårt forskningsdesign fulgt en induktiv prosess ved at vi har beveget oss fra data til teori. Vi har identifisert koder og tema på tvers av det empiriske materialet for å kunne belyse hvordan politibetjenter og deres ledere forstår begrepet kunnskapsbasert politiarbeid og hvordan de reflekterer over dette i utøvelsen av politipraksisen. Vi stilte åpne

spørsmål som skulle bidra til refleksjon. Eksempelvis spurte vi: hvilke assosiasjoner får du når du hører begrepet kunnskapsbasert politiarbeid. Ut fra hva den enkelte assosierte, fulgte vi eksempelvis opp med: hva er viktig kunnskap for deg i det forebyggende arbeidet, hvilke kunnskapskilder ser du som sentrale, hvor henter du kunnskap og er det noe som påvirker hvilken kunnskap som er relevant. Vi opplevde at flere av våre informanter ikke hadde en intuitiv forståelse av begrepet kunnskapsbasert politiarbeid. Enkelte trodde vi var på jakt etter ett fasitsvar, enkelte mumlet litt og virket urolige for om de kom til å svare korrekt, andre satt urolige på stolen og flakket med blikket. Vi brukte tid på å trygge informantene om at vi ikke var på jakt etter hverken faglige eller politiske definisjoner, men derimot deres assosiasjoner og erfaringer knyttet til kunnskapsbasert politiarbeid. Intervjuene gjenspeiler de subjektive erfaringer og meninger polititjenestepersonene formidler at de opplever i den nye politiorganisasjonen og tolkninger av deres virkelighetsbeskrivelser er et viktig bidrag til å undersøke hvordan de forstår kunnskapsbasert arbeid. En svakhet ved denne intervjustudien sammenlignet med feltstudier er, som Holmberg (2011, s. 61) påpeker, at det er «forskell på hvad folk siger, de gør, og det, de faktisk gør». Til tross for intervjuenes potensielle svakheter, mener vi at våre funn er relevante og overførbare til andre studier. Se blant annet Gundhus (2009), en etnografisk studie av kunnskapsbasert implementering og praksis.

Kunnskap er posisjonert, noe som betyr at forskeren taler ut ifra et bestemt sted (Gundhus, 2009, s. 38). Vår posisjon som vitenskapelige ansatte ved Politihøgskolen, kan både ha vært med å prege vår tilgang til feltet, vår forforståelse og våre tolkninger av det empiriske materialet. Vår interesse for temaet kunnskapsbasert politiarbeid knytter seg blant annet til vår forsknings-, undervisnings- og veilederrolle ved den norske politihøgskolen, hvor vi er spesielt opptatt av å bidra til at studentene får forståelse og kunnskap om ulike termer og modeller for kunnskapsbasert politiarbeid. Ifølge Brown (1996) er akademikere som forsker på politiet, samtidig som de arbeider i politiorganisasjonen, såkalte *inside outsiders*. Det at vi jobber på Politihøgskolen kan ha hatt positiv innvirkning på vår tilgang til og vårt møte med informantene. Alle vi henvendte oss til var positive til å delta i prosjektet, men vår posisjon som *inside outsiders* kan også ha bidratt til at enkelte i starten av intervjuet trodde vi var ute etter fasitsvar eller politiske definisjoner. Det som derimot kan veie opp for dette er den metodiske styrken ved dybdeintervju. Vi hadde god tid til å avklare tema og spørsmål underveis og intervjuet var ikke låst til en detaljert intervjuguide, men fungerte mer som en samtale hvor informantens refleksjoner rundt egne meninger, holdninger og erfaringer sto sentralt. Vår nærhet til feltet kan også ha andre potensielle styrker og svakheter. En svakhet kan være risikoen for å miste det kritiske perspektivet som en ekstern forsker kan gi, mens en styrke kan være at den rike kunnskapen om politiet og fra politiforskningen, tvert imot kan være det som skal til for å oppnå kritisk forskning (se Holmberg, 2014; Hartmann, Hestehave, Høgh & Rønn, 2018).

I analysen av det empiriske materialet bruker vi sitater fra intervjuene for å underbygge argumentasjon, og ikke som bevis for at analysen er korrekt (Gundhus, 2009, s. 48). Alle navnene bak informantutsagn er fiktive, og alle informantutsagn er tatt direkte ut fra intervjuutskriftene som igjen er direkte avskrift av lydopptakene. Forskerens virkelighetsoppfatning vil uansett prege framstillingen, da det ikke lar seg gjøre å formidle de utforskedes egen forståelse direkte (s. 50). «At tilnærmingen er induktivt empirisk drevet, avviser på ingen måte betydningen av teori, men står som en kontrast til forskning som er bevis- eller dokumentasjonsdrevet eller ideologisk eller politisk styrt» (Tjora, 2017, s. 21).

For å kunne danne oss et bilde av hvordan informantene forsto og praktiserte kunnskapsbasert politiarbeid, var det viktig for oss å bryte ned begrepene og forsøke å forstå hvilket meningsinnhold disse hadde for den enkelte. Informantene ble blant annet bedt om å kon-

kretisere gjennom eksempler og assosiasjoner hva de forstår med begreper som kunnskap og kunnskapsbasert politiarbeid. Relatert til dette, fant vi det også viktig å undersøke hvorvidt de oppfattet disse begrepene som relevante og styrende for politiets prioriteringer lokalt og sentralt, i tiden både før og etter reformen. Informantene ble også spurt om hvilken oppfatning de har av hvordan deres kollegaer i politiet forstår begrepet kunnskapsbasert politiarbeid, og på hvilken måte dette praktiseres, herunder om de erfarer at det eksisterer en felles forståelse. Dette for å forsøke å fange opp de organisatoriske forutsetningene og de kulturelle betingelsene knyttet til den kunnskapsbaserte praksisen, eller fraværet av denne. En styrke ved studien er at informanter på ulike nivå i politiorganisasjonen ble invitert til å reflektere rundt studiens sentrale begreper. Svarene fra informantene baserer seg altså på egne refleksjoner, og gjenspeiler nødvendigvis ikke arbeidsgivers visjoner og strategier. En styrke her er at vi får frem informantenes forståelse av egen praksis, mens en svakhet ved studien er at vi ikke får frem praksisen i seg selv da dette hadde krevd observasjon av praksis.

Resultat

Vår analyse har avdekket to hovedfunn. I det følgende vil disse bli presentert: i) ulik forståelse av kunnskap og hva kunnskapsbasert politiarbeid innebærer og ii) kunnskapsbasert praksis forstås først og fremst som etterretning.

Ulik forståelse av kunnskap og hva kunnskapsbasert politiarbeid innebærer

Felles for informantene fra det operative og det strategiske nivå var at de anså kunnskap som viktig for utøvelsen av god polititjeneste. Når det kommer til konkrete uttrykk for hvordan kunnskap er viktig, trekker lederne frem at kunnskap er viktig for å fatte strategisk gode beslutninger. Lederne var opptatt av at kunnskap må innhentes på et bredere grunnlag enn det som tradisjonelt har vært gjort i politiet, samt at kunnskapen må være basert på fakta og ikke tilfeldigheter. Eksempler på dette er: «vi må se hen til dette når vi skal målstyre tjenesten bedre, at vi ser hen til forskning og all den kunnskapen som ligger ute og som vi må søke selv» (Karoline, leder). Styringsmekanismer trekkes også av lederinformanter frem som helt avgjørende for å jobbe kunnskapsbasert. «Vi må få dette mer likt og mer standardisert, det er helt nødvendig for å jobbe mer kunnskapsbasert og effektivt» (Frida, leder). En annen leder trekker frem at det kan være kunnskapsbasert å «bestille en etterretningsrapport for et miljø for å vite hvem som er den viktigste personen i dette miljøet, som det får størst effekt om vi får pågrepet og etterforsket» (Kine, leder).

Flere av lederne beskriver politiet som et tradisjonelt sett lukket «kunnskapssystem», hvor man ikke har vært åpen for annen type kunnskap enn den som har intern legitimitet og som er direkte relevant for løsning av praktiske politioppgaver.

De operative informantene var også opptatt av kunnskap og viktigheten av kunnskapsinnhenting, men da med et noe annet syn enn lederne. De viser eksempelvis til at kunnskap oppstår i samspill med publikum, hvor politiet må kjenne og være til stede i sitt nærmiljø og inngi åpenhet og tillit som gjør at publikum ønsker å oppsøke og innlemme politiet i sine kunnskaper om hva som rører seg.

For å kunne jobbe godt, så er det viktig å ha kunnskap. Hvor er det 'skoen trykker' for tiden? Hvilke områder trykker den, og gjerne hvilke steder som er aktuelle? Og for å vite det, er vi nødt til å være ute. Vi må ut og skaffe oss kunnskap (Jonas, operativ).

De operative informantene assosierer i større grad kunnskap med erfaring. «Kunnskap oppstår gjennom erfaring og er i stor grad menneskekunnskap» (Tore, operativ). Dette

utdypes på følgende måte: «kunnskap ja ... det er egentlig erfaring. Det er når du har jobbet lenge så får du erfaring med hvordan du snakker med folk ...» (Tore, operativ). Flere av de operative informantene trekker også frem at kunnskapen ikke nødvendigvis kan artikuleres, på samme måte som annen kunnskap, og kan i mange tilfeller være taus.

Kunnskap er noe som jeg definerer som enten bevisst eller ubevisst innlærte måter, tankesett, ferdigheter ... i forhold til hvordan du skal opptre ... Så kunnskap kan være menneskekunnskap, også den lille psykologiske biten, du kanskje kan ha tilegnet deg, både ved å lese, ta utdanning innen feltet, og ikke minst ha erfaring. Jeg har stor tro på erfaringslæring (Bjørn, operativ).

De operative informantene har den erfaringsbaserte kunnskapen som sin primærkilde, og opplever at en i kunnskapsbasert arbeid ikke anerkjenner eller inkluderer denne kunnskapen. Samtidig har flere av våre informanter, både på ledernivå og operativt nivå, en klar oppfatning av at det nettopp er den erfaringsbaserte kunnskapen som har legitimitet innad i organisasjonen. Som en konsekvens opplever de også at annen type kunnskap enn den politiet selv besitter, eller produserer i egne systemer, i liten grad anvendes og anerkjennes som relevante kunnskaper blant de operative. Dette kan ha en naturlig sammenheng med at politiets arbeid i hovedsak er hendelsesstyrt, skjønnsbasert og situasjonsbestemt. Kunnskapen som til enhver tid skal innhentes må ha et formål. Den må være anvendbar og relevant opp imot oppgaven som praktisk sett skal løses, der og da. Den må også være lett tilgjengelig.

Lederinformantene understreker behovet for å kunne gå i dybden, for å finne de underforliggende årsakene til et problem. Kunnskapen er ikke knyttet til et her og nå-perspektiv. Informantene har en felles oppfatning av at det innenfor det tradisjonelle politiarbeidet har vært lite rom for å arbeide kunnskapsbasert. Når Mona skal forklare hva hun legger i kunnskapsbasert politiarbeid, viser hun til det tradisjonelle politiarbeidet som en motsats:

At vi setter i verk tiltak, med utgangspunkt i all den kompetansen vi har satt inn, eller den kunnskapen vi har innhentet og fått satt i system, og gjerne ja ... ikke bare sånn tilfeldig sånn som vi gjorde før. Kjørte litt patrulje her, og litt patrulje der. Det må vi slutte med (Mona, leder).

Mona viser på den ene siden til at det tilfeldige proaktive arbeidet var noe politiet holdt på med før. På den andre siden viser hun underforstått til at dette er noe som fortsatt foregår. I likhet med sine lederkollegaer blant våre informanter, gir hun uttrykk for at det tradisjonelle politiarbeidet er noe man må komme forbi. Det er ikke tilstrekkelig å bygge polititjenesten på tilfeldige og udokumenterte beslutninger. De operative på sin side, virker å holde fast ved at det operative politiarbeidet ikke er egnet for styring og dokumentasjon. Dette arbeidet må først og fremst baseres på skjønn og erfaring.

Kunnskapsbasert politiarbeid virker å være et begrep og en praksis, som fortrinnsvis ledelsen lokalt og sentralt, setter på agendaen. Ut ifra informantenes erfaringer og betraktninger er det mye som tyder på, til tross for reformens tydelige budskap, at det kunnskapsbaserte politiarbeidet ikke har fått helt fotfeste på alle nivåer i organisasjonen. Det eksisterer heller ikke en felles forståelse av hva kunnskapsbasert politiarbeid innebærer.

Ingen av våre informanter, hverken på strategisk eller operativt nivå, uttalte seg negativt eller kritisk til politireformens tydelige satsning på kunnskapsbasert politiarbeid. Snarere tvert imot. De er positive til at kunnskapsinnhenting må få en større plass i arbeidshverdagen, og at beslutninger som tas på alle nivåer i større grad må være kunnskapsbaserte. Likevel forteller informantene at det finnes motstand mot mer styring av den operative tjenesten. Motstanden knytter seg til kunnskapsbaserte «parametere», som handler om hvilke områder som prioriteres og hvilke tiltak som skal iverksettes. Enkelte forklarer denne mot-

standen med at de operative oppfatter at det er blitt en sterkere kunnskapsstyring av tjenesten, og mener dette bidrar til en underkjennelse av den kunnskapen de operative allerede besitter gjennom sin erfaring.

Motstanden har jo vært ganske stor nå, fordi patruljen opplever at dette har vi jo alltid gjort. Det har ikke vært sånn at det har vært helt tilfeldig om man kjører til høyre eller venstre i et kryss. Det er jo ikke sånn. Det har jo handlet om lokalkunnskap og personlig engasjement fra de som er ute og kjører. Patruljen har alltid vært på strendene og vært synlig der på sommertid, så jobber vi litt annerledes opp imot julebordsesongen. Det har alltid vært basert på erfaring (Anja, operativ).

De operative informantene har selv en opplevelse av, at de innenfor sitt handlingsrom, alltid har løst sine oppgaver basert på kunnskap. Patruljeringen og oppdragsløsningen har vært erfaringsbasert, og patruljen har opplevd sin tradisjonelle kunnskapsinnhenting og kunnskapsforvaltning som god og tilstrekkelig. Lederne på sin side, mener at evidensbasert kunnskap kan gjøre patruljetjenesten mer effektiv og målrettet. For å få til dette, må det etableres noen felles standarder og handlingsrommet må snevres inn, slik Frida her forklarer:

Det er en kjempejobb å få dette mere likt og mer standardisert, og jeg tenker at det er helt nødvendig, både for å jobbe mer effektivt og ikke minst tror jeg at vi har mye å hente når det gjelder ressurser, fordi det har vært veldig sånn at folk har gjort det de har ønsket og det de selv har syntes var best (Frida, leder).

Funnene våre viser altså at lederne er positive og ser en strategisk gevinst i en kunnskapsbasert tilnærming. Den samme gevinsten ser ikke ut til å være like åpenbar for de operative informantene. Utfordringene ligger ifølge våre informanter, i å etablere «systemer» som underbygger, standardiserer og kvalitetssikrer en kunnskapsbasert tilnærming til politiets operative oppgaveløsning. En kanskje større utfordring ligger i å skape en felles forståelse i hele organisasjonen for betydningen av å jobbe kunnskapsbasert. Frida viser til at det mangler en helhetlig tankegang, og en rød tråd, og forklarer her hva som må til for at organisasjonen skal lykkes med implementeringen:

Du må ha en politimester som er tydelig, også på at forebygging skal være primær-strategien, og for å forebygge risikoen for kriminalitet så må vi ha kunnskap. For å få kunnskapen så må vi ha et system, og det må på en måte være forståelig for alle, at de ser den røde tråden i det og det er der vi har utfordringer, særlig på kultur og på ledelse (Frida, leder).

Frida er tydelig på at en implementering av forebyggende kunnskapsbaserte arbeidsformer, i tråd med reformens krav og intensjoner, må forankres hos den øverste ledelsen (politimesteren). Lederne må bli tydeligere i sine bestillinger til de operative.

Arne (leder) vender stadig tilbake til at det ligger et stort potensiale blant de operative betjentene når det gjelder systematisk informasjons- og kunnskapsinnhenting. Utfordringen, slik han ser det, er å få politibetjenter på alle nivåer til å skrive ned og dele den informasjonen de kommer over i tjenesten. Han har erfaring med at for mye «sitter i hodet» på politibetjentene, og derfor ikke kan «foredles». Slik han ser det, ligger det en åpenbar mulighet til å styrke det kunnskapsbaserte arbeidet gjennom en økt innsats blant betjentene i å søke, skrive ned, og dele informasjon:

Flere må skrive (registrere) det de vet, så det må mere informasjon inn, som kanskje kan gi litt forskjellig perspektiv, vi har kanskje litt for få kilder, eller litt for få folk som vi baserer informasjonen eller beslutninger på. Det er kanskje den største gevinsten vi kunne fått, det er at flere er med å mater inn opplysninger eller informasjon for å gi oss bedre beslutningsstøtte. Vi tar jo beslutninger nå også, men ofte kanskje basert på 25 % av sannheten, kanskje vi skulle fått inn 5 % til (Arne, leder).

Lederne vi har intervjuet ser at det per i dag, ikke kan sies at de leder organisasjoner som jobber kunnskapsbasert og forebyggende etter intensjonene. De opplever at de ofte må fatte beslutninger på «tynne» kunnskapsgrunnlag. Lederne gir uttrykk for at problemet kan være det at man ikke ser de samme fordelene ved å jobbe bredt og gjennomgående kunnskapsbasert i alle lag av organisasjonen. Flere av informantene uttrykker også usikkerhet rundt hvordan de faktisk skal få satt det kunnskapsbaserte arbeidet i system. De opplever at mange i førstelinjen ikke ser sin egen rolle som kunnskapsleverandører. Karoline (leder) mener dette handler, fra ledelsens side, om mangel på dialog og involvering av de operative mannskapene. Dette medfører at det eksisterer et «gap», mellom ledere og betjentene i førstelinja, når det kommer til forståelsen av hva som er kunnskapsbasert politiarbeid, og i det å se relevansen av å skulle tenke forebyggende under løsningen av alle politioppgaver. Det oppstår motstand når betjentene opplever sterkere styring og økte krav til skriftlig notoritet. Det må skapes en felles forståelse for at det blir en gevinst for hele organisasjonen å jobbe forebyggende basert på kunnskap, slik Karoline her forklarer det:

Viktig med en god forankring i ledelsen og at dette blir prioritert ... og forankret i toppen og at vi har en god dialog nedover i linja og at det kommer ut i det utførende ledd, kraften må vise seg i førstelinja ... hvis ikke de har en forståelse for hva det innebærer og det gir de merverdi og at de i større grad blir involvert i prosessen og har mulighet til å bli koblet på ift. de beslutninger og prioriteringer som tas ... det må gi førstelinja meningsinnhold og gjøre det relevant for dem ... vi må være gode på å informere, gode på å synliggjøre gevinstene (Karoline, leder).

Karoline mener at det er grunnleggende viktig å involvere førstelinjen for å lykkes med en implementeringen av reformen. De må også oppleve å kunne ha en «stemme inn» og kunne påvirke der beslutninger tas.

Kunnskapsbasert praksis forstås som etterretning

I intervjuene var vi opptatt av å få konkrete eksempler på hva informantene, både ledere og operative, gjør når de jobber kunnskapsbasert. Felles for informantene var at de la stor vekt på etterretning, og for flere av informantene ble det satt likhetstegn mellom kunnskapsbasert politiarbeid og etterretning.

Informantene forteller at det er stort fokus på at politiet må bli flinkere til å legge inn, og dele informasjon de kommer over i tjenesten i etterretningssystemet *Indicia*. Reformens satsing på etterretningsarbeid som et praktisk «alibi» for et kunnskapsbasert politiarbeid, skaper ifølge en av våre operative informanter misforståelser rundt hva kunnskapsbasert arbeid handler om: «... det er det her gapet. Om hva er kunnskapsbasert. For patruljen nå, går nok ut herfra og fortsatt har *Indicia* som premissleverandør på kunnskap» (Anja, operativ). Anja mener at etterretningsinformasjon gir et snevert kunnskapsgrunnlag. Det er mange faktorer som påvirker kvaliteten på informasjonen som legges inn og hentes ut av *Indicia*. Hun mener informasjonen som finnes her, må suppleres med annen kunnskap. Anja får støtte for sitt syn blant flere av de andre informantene. Kine (leder) mener at det å være en kunnskapsbasert organisasjon handler om å kunne «kalibrere» arbeidet sitt, opp imot effekt, eller i motsatt fall manglende effekt:

Å være kunnskapsbasert. Det er å måle effekten av det du gjør. Har det den effekten eller har det ikke det? Da kan du si at det ikke bare er etterretning vi trenger kunnskap fra, men vi trenger også kunnskap fra forskning (Kine, leder).

Forebygger og politikontakt Turid, mener at måten etterretningsrapportene utvikles på per i dag, ikke er i tråd med reformens mål om forebygging som primærstrategi. Hun har erfaringer med at *Indicia* har blitt brukt som eneste kilde under utarbeidelsen av etterretningsrapporter. Noe som igjen medfører at politiet i liten grad har mulighet til å være proaktive, da kunnskapsbildet hovedsakelig utfylles av noe som «har skjedd»:

Det lages rapporter kun på grunnlag av det som står i *Indicia*. Forebyggende og politikontaktene må mere og tidligere inn. Det blir et snevert kunnskapsgrunnlag som kun er basert på det som står av negative ting i *Indicia*. I og med at forebygging er hovedstrategien, så føler jeg at hvor kommer det forebyggende inn, når vi skal tenke reaktivt i det vi skal gjøre? (Turid, operativ).

Som leder av Felles Forebyggende enhet, har Kine gjort seg mange av de samme erfaringene som Turid, når det kommer til et manglende forebyggende tankesett, knyttet til etterretningsarbeid og etterretningsrapporter. Kine ønsker som leder å påvirke til en sterkere knytning mellom etterretning og forebygging. En ny forståelse må forankres i politidistriktets øverste ledelse:

Erfaringsmessig så har nok etterretningsmiljøer hatt en tendens til å jobbe der de syns det er mest spennende og kanskje hatt for stor frihet til det og blitt brukt i hovedsak opp mot etterforskning, mens jeg tenker at hadde det vært opp til meg så hadde jeg knyttet etterretning til forebyggingsfaget og jeg hadde lagt inn helt andre typer bestillinger, for en kan jo ikke bare skylde på etterretning, men en må også se på egen bestillerkompetanse, hva er det vi bestiller av etterretning, hvor tydelige er vi, vi kan ikke vente at de skal ... vi må spørre etter de rette tingene og da får vi hjelpe til å påvirke og det er jo derfor vi nå har prioriterte etterretningsbehov, besluttet i politimesterens ledergruppe (Kine, leder).

Karoline (leder) mener også at etterretningsrapportene ikke er gode nok.

Vi rekker rett og slett ikke å skaffe godt nok kunnskapsgrunnlag, det kjenner jeg at jeg er litt frustrert over. For hvis vi faktisk mener at vi skal jobbe kunnskapsbasert, så må vi også få tid til å hente inn kunnskap, da må vi få den tid som trengs for å skaffe gode etterretningsprodukter slik at vi hever oss over kvalifisert synsing til faktisk situasjonsbilde. Dette er frustrerende.

Dette støttes også av andre informanter. Det fremheves at her må man prioritere mellom de prioriterte oppgavene, fordi kravene om leveranse og rapportering er større enn en klarer å håndtere.

Kine er også opptatt av helhetstenking, og at politiet må jobbe kunnskapsbasert ut ifra en felles forståelse av hva dette innebærer. Hun påpeker at reformen så langt, ikke har skapt slike premisser, men at noe likevel er i endring. Fokuset på et kunnskapsbasert politiarbeid, har i hovedsak ikke medført nye måter å innhente kunnskaper på. Endringene Kine har merket seg, handler i større grad om en ny bevissthet rundt formålet med kunnskapsinnhenting, i tillegg til måter å systematisere politiets kunnskaper på. Dette knyttes til etterretningsfunksjonen i politidistriktet, som har fått et større forebyggende fokus:

Jeg vil jo si at hvis vi tenker kunnskapsbasert sånn bare opp imot etterretning så er det en forskjell, hvis vi tenker kunnskapsbasert opp mot andre forskningsinstitusjoner eller andre kilder til kunnskap så er nok ikke forskjellen stor, men jeg syns jo det at etterretningsseksjonen her i politidistriktet i større grad tenker forebygging, enn det de gjorde tidligere. Sånn at de i hvert fall ser at det å dele kunnskap med forebyggerne har en hensikt (Kine, leder).

Dette er i tråd med flere av de andre informantenes erfaringer, at reformen har medført lokale endringer gjennom etterretningsfunksjonenes utvidede rolle som et bindeledd i kunnskapsformidlingen mellom ledelse, operative mannskaper og forebyggende enhet.

Våre informanter har merket seg at det som det kunnskapsbaserte politiarbeidet Nærpolitireformen mer eller mindre tuftes på er økt kunnskap gjennom en styrket etterretning og utvidede etterretningsfunksjoner. Altså virker hovedtanken å være at politiet skal bygge sitt kunnskapsbaserte arbeid på kunnskaper, som primært er utledet av informasjon fra egne etterretningssystemer. Informantene er positive til dreiningen fra det smale tradisjonelle etterretningssporet, hvor etterretningsfunksjonene har fungert som støttefunksjoner i etterforsknings- og straffesaksarbeid, til en bredere funksjon hvor også det forebyggende perspektivet ivaretas. Likevel stiller flere av dem spørsmål ved om det faktisk kan sies at politiet jobber kunnskapsbasert, dersom arbeidet i hovedsak skal baseres på etterretningsinformasjon.

Oppsummert viser våre hovedfunn at informantene har ulik forståelse av kunnskap og kunnskapsbasert politiarbeid. Alle informanter mener kunnskap er viktig, men hva som er kunnskap, kommer an på hvem du spør. Vi finner likevel et tydelig skille mellom lederne og de operative mannskapenes forståelse av kunnskap. De operative oppfatter lederne forståelse av kunnskap og deres innføring av kunnskapsbaserte arbeidsformer som hemmende i den operative tjenesten. Bakgrunnen for dette er at det kunnskapsbaserte politiarbeidet slik det praktiseres i dag, har medført en sterkere styring (mer kunnskapsstyrt), som begrenser de operatives faglige frihet og skjønnsutøvelse. De mener også at det kunnskapsbaserte politiarbeidet i for stor grad baseres på kunnskaper og arbeidsformer som skal gi en strategisk gevinst for lederne, og de etterlyser en større involvering av operative mannskaper når det kommer til prioriteringer og utarbeidelse av tiltak.

Hos de operative er det den erfaringsbaserte kunnskapen som betraktes som en primærkilde for kunnskap, noe de opplever ikke blir anerkjent hos ledelsen. Flere av informantene fra det operative nivået, viser til at de supplerer den erfaringsbaserte kunnskapen med kunnskap fra andre kunnskapskilder. De oppfatter at lederne på sin side, definerer kunnskapsbasert politiarbeid som etterretning, og er kritiske til bruken av det de mener er en altfor smal etterretningsinformasjon, som grunnlag for ulike prioriteringer og tiltak. Informanter på ledernivået, opplever til dels også at etterretningsinformasjonen i seg selv ofte gir et tynt grunnlag for å fatte strategiske beslutninger. De etterlyser at flere politibetjenter i organisasjonen må legge inn relevant informasjon i etterretningssystemet *Indicia*. Lederne opplever dessuten et stort press på rapportering, og mener det ikke tas nok hensyn til at det tar tid å innhente kunnskap.

Diskusjon

Vi vil her diskutere våre hovedfunn i) ulik forståelse av kunnskap og hva kunnskapsbasert politiarbeid innebærer og ii) kunnskapsbasert praksis forstås først og fremst som etterretning. Diskusjon vil spisses mot at ulikt syn på kunnskap handler om at det refereres til ulike kunnskapstyper – nemlig kunnskap om metode og kunnskap om fenomen. Deretter vil hovedfunnene bli diskutert i lys av trekk ved politiets organisasjonsstruktur og kultur. Dette for å forsøke å forstå de underliggende faktorene for hvorfor det operative- og det strategiske nivå refererer til ulike kunnskapstyper. Til slutt vil vi diskutere spørsmålet: Hvilken kunnskap kan vi stole på? Her vil vi også trekke inn ett tredje perspektiv på kunnskapsbasert politiarbeid.

Kunnskap og kunnskapsbasert politiarbeid

Hovedfunnene viser at det operative og det strategiske nivå har ulikt syn på kunnskap. På strategisk nivå er det en evidensorientert kunnskapsforståelse som råder. Lederne er satt til å styre og forvalte den politikk som gjelder, her basert på mål og virkemidler som følger av Nærpolitireformen. En reform som har fotfeste i målstyringslogikken, hvor verdier som standardisering og effektivitet står sentralt (Gundhus, Talberg & Wathne, 2018, s. 203). Etterretning er ett av de seks prioriterte satsningsområder for politiet mot 2025 (Politidirektoratet, 2017). Etterretningsdoktrinen for politiet (publisert i 2014), er et rammeverk for hvordan norsk politi skal jobbe med etterretning. Her defineres etterretning som: «en styrt prosess, bestående av systematisk innsamling, analyse og vurdering av informasjon om personer, grupper og fenomener for å danne grunnlag for beslutninger» (Politidirektoratet, 2014, s. 6). Som vi skal se i den videre diskusjonen er denne definisjonen mer et ideal enn en realitet. Våre funn viser at etterretningsproduktet i stor grad bygger på *Indicia* som er et felles nasjonalt etterretningsregister for norsk politi og har som formål «å samle informasjon for å forebygge kriminalitet, å avdekke og stanse lovbrudd, og å ivareta den enkeltes sikkerhet» (§ 47-1 Politiregisterforskriften, 2013). Våre funn viser at indiciainformasjonen er mangelfull da det er få som registrerer det de vet. En av våre informanter uttrykker dette slik: «for mye sitter i hodet på politibetjentene, og kan derfor ikke foredles til kunnskap. Flere må derfor registrere det de vet slik at vi får mer informasjon inn».

Det kommer også frem at beslutninger «kanskje tas på 25 % av sannheten, kanskje vi skulle fått inn 5 % til». Det er med andre ord et gap mellom hva etterretning skal være og hva det er i praksis. Eidet (2019) viser i sin studie at det er ca. 5000 politiansatte som bruker *Indicia* daglig, det registreres ca. 40.000 informasjonen i systemet årlig, og det er ca. 1/3 av de politiansatte som årlig registrerer informasjon i *Indicia*. Det interessante i denne sammenheng er at indiciainformasjonen som registreres har et særlig fokus på det reaksjonsorienterte i form av lovbrudd og lovbrøyttere og at det er spesielt narkotikarelatert informasjon som registreres (Eidet, 2019). Likevel, *Indicia* brukes som sentralt kunnskapsgrunnlag for beslutningsstøtte selv om målet er å bidra til et mer kunnskapsbasert politi med forebygging som primærstrategi.

Ut ifra vektleggingen våre informanter på strategisk nivå legger på etterretning og indiciainformasjon, kan en spørre: Hva mister vi når vi definerer kunnskapsbasert politiarbeid som etterretning? Her er det viktig å minne om at det evidensorienterte kunnskapsarbeidet formes av hvilke data som samles inn og hvordan disse forstås, og i vår studie forstås dette først og fremst som etterretning basert på smal indiciainformasjon. En av våre informanter uttrykker at «etterretningsarbeidet blir et praktisk alibi for kunnskapsbasert politiarbeid», noe som kan skape misforståelser av hva kunnskapsbasert arbeid handler om. Det er således langt mellom det idealet som defineres i etterretningsdoktrinen og den praksisen våre informanter forteller om.

Blant våre informanter på operativt nivå er det ikke overraskende den faglige kunnskapsbaserte tilnærmingen som råder. Her er det den unike konteksten hvor faglig skjønn og erfaring legger grunnlag for kunnskap. Den kunnskapsbaserte forståelsen til lederne oppleves lite relevant og begrenser den faglige friheten og skjønnsutøvelsen til de operative. Det profesjonelle skjønnet utledes på operativt nivå av faglig kompetanse og praktisk erfaring. I dette trekkes menneskekunnskap frem som en viktig kilde til kunnskap. For at erfaring skal bli kunnskap, må erfaringer evalueres og artikuleres. Erfaringsbasert læring i politiet er kjent for å være innadvendt, og håndteringen av erfaringslæring og fokuset på hva som skal læres varierer (Hoel & Bjørkelo, 2017). Erfaringslæring og hvem som vurderes som gyldige kunnskapsbærere i organisasjonshierarkiet kan utfordres av kulturelle og organisatoriske trekk ved politiets organisasjon. Når politiet skal lære av erfaring går de sjelden

utenfor sin egen politierfaring for å forstå og utvikle kunnskap (Hoel & Barland, 2020). Ergo blir politiet for innadvendte i sitt kunnskapsgrunnlag. Våre funn viser den samme innadvendtheten, artikulert gjennom at politiet oppfattes som et lukket kunnskapssystem, hvor man ikke har vært åpen for annen type kunnskap enn den som har intern legitimitet og som er direkte relevant for løsning av praktiske politioppgaver.

En fare ved erfaringskunnskap er at den kan bidra til å forstørre bestemte erfaringer (Finstad, 2018, s. 111). Det at noe har fungert godt i en bestemt situasjon, betyr ikke at samme fremgangsmåte vil gi tilsvarende resultat et annet sted (Finstad, 2018). Vi har tidligere vært inne på informantutsagn som trekker frem erfaringskunnskap knyttet til at det er viktig å ha kunnskap om «hvor skoen trykker» og som relaterer dette til viktigheten av å være ute og i relasjon med publikum. Dette understreker den kontekstuelle og situasjons-spesifikke kunnskapen som de operative informantene i vår studie har. Finstad (2018) problematiserer dette: «å legge til grunn at den som har skoen på, som vet hvor den trykker, formidler ikke bare at politierfaringer skal ha forrang, men også at politiet leser samfunnet på en selektiv måte» (s. 111). Dette understreker viktigheten av at erfaringsbasert kunnskap må bygge på mer enn den enkeltes erfaringer. Finstad understreker at:

Politiet er ikke enevitende og langt fra allvitende. Dette setter munnhellet om at den som har skoen på, som vet hvor den trykker i et problematisk lys. Mottoet med skoen formidler ikke bare at erfaringsbasert kunnskap har forrang, men gir også ett inntrykk av et innadvendt politi som nøyer seg med å utveksle og resirkulere egne erfaringer (s.110).

Forskningens plass i det kunnskapsbaserte – både på strategisk nivå og operativt nivå – har vært lite artikulert og konkretisert av våre informanter. Vi har tidligere vært inne på bruk av forskning som barriere i kunnskapsbasert politiarbeid, noe også våre informanter erfarer. Spesielt når det gjelder å finne, forstå og anvende forskning som kilde til kunnskap. En av våre informanter uttrykker: «det jo litt skummelt noen ganger da, fordi en forskning sier en ting, og så er det annen forskning som går på de samme tingene, som kanskje viser noe annet». Forskningsresultater oppleves her som tvetydige og motstridende. Mangel på kunnskap om hvordan bruke funn fra forskning i kunnskapsbasert arbeid, hvordan forstå og kvalitetssikre forskning kan dermed gjøre at man ikke bruker forskning som kunnskapskilde. Barrierer mot forskningsbasert kunnskap kan således bidra til å forstå at forskningsbasert kunnskap har vært lite artikulert av våre informanter både på operativt og strategisk nivå. Slik sett kan kanskje frykten for at erfaringsbasert kunnskap og bruk av faglig skjønn måtte vike til fordel for forskningsbasert kunnskap (Huey, Blaskovits, Bennell, Kalyal & Walker, 2019), dreies til frykt for at erfaringsbasert kunnskap og bruk av faglig skjønn må vike til fordel for evidensbasert kunnskap forstått som etterretning?

Kunnskap om metoder og kunnskap om fenomen

Et sentralt poeng når det gjelder ulik forståelse av kunnskapsbasert politiarbeid mellom det operative- og det strategiske nivå er at informantene forstår kunnskap ulikt fordi de refererer til kunnskap om helt forskjellige forhold. De veksler mellom å forstå kunnskap som kunnskap om metoder (hvordan), og kunnskap som kunnskap om fenomen (hva). Det er først og fremst de operative informantene som refererer til kunnskap om metoder med tanke på hva som virker og hvordan kriminalitet oppdages osv. Her mener de operative at de best kan velge metode ut i fra politifaglig erfaring og skjønn. Lederne på strategisk nivå refererer derimot oftere til kunnskap om kriminalitet og hva som rører seg i kriminelle mil-

jøer, altså kunnskap om fenomen. Dette er en type kunnskap som skal dokumenteres og registreres i blandt annet *Indicia* og som skal bidra til etterretningsprodukter.

Kunnskap om metoder dokumenteres ikke, og samles ikke på samme måte opp i noe register. Hvilken betydning kan dette få for det operative politiarbeidet og det faglige kunnskapsbaserte politiarbeidet? Som tidligere nevnt, var det flere av de operative informantene som trakk frem at deres kunnskap ikke nødvendigvis kunne artikuleres, på samme måte som annen kunnskap, og i mange tilfeller derfor ble betraktet som taus kunnskap. De operative informantene la dessuten vekt på at kunnskap oppsto i samspill med publikum, hvor de måtte kjenne til og være til stede i sitt nærmiljø, ved å inngi en åpenhet og tillit som bidro til at publikum ønsket å oppsøke og innlemme politiet i sine kunnskaper om hva som rørte seg. Dette er med andre ord en type kunnskap som ikke fanges opp av kunnskapsbaserte parametre som omhandler hvilke områder som skal prioriteres og hvilke tiltak som skal iverksettes. De operatives kunnskap om metoder kan dermed bli oversett til fordel for kunnskap om fenomen når kunnskapsbaserte parametre skal utformes.

Vi må dermed forstå gapet mellom det operative og det strategiske nivåes ulike syn på kunnskap og kunnskapsbasert politiarbeid ut ifra at de snakker om ulike type kunnskap som har vidt forskjellige formål og innhold.

Våre funn gjør det betimelig å se nærmere på hvor informantenes ulike preferanser til kunnskap kommer fra og underliggende forklaringer på dette.

Kunnskap og kunnskapsbasert politiarbeid i lys av kultur og organisasjonsstruktur

Tidligere har vi trukket frem at kunnskapsbasert politiarbeid virker å være et begrep og en praksis som fortrinnsvis ledelsen lokalt og sentralt, setter på agendaen. Ut ifra informantenes erfaringer og betraktninger er det mye som tyder på – til tross for reformens tydelige budskap – at det kunnskapsbaserte politiarbeidet ikke har fått helt fotfeste på alle nivåer i organisasjonen. Dessuten eksisterer det heller ikke en felles forståelse av hva kunnskapsbasert politiarbeid innebærer.

Dette kan for det første forstås i lys av særpreg ved kulturen i politiet. Høyer, Madsbu og Tranøy (2018) har i rapporten *Kultur som utfordring og reformobjekt i norsk politi*² pekt på at kunnskapsgrunnlaget til den norske politireformen er sviktende på et sentralt punkt. Dette dreier seg om at man ikke har greid å presisere eller operasjonalisere hva kultur er, eller gjennom hvilke mekanismer kultur som fenomen virker. Det er derfor vanskelig å utvikle en treffsikker policy for hvordan dette «noe» kan videreutvikles i en ønskelig retning (s. 4). I evalueringen av Nærpolitireformen introduserer de det instrumentelle og det institusjonelle perspektivet på kultur. Der det førstnevnte forstår kultur som en formbar størrelse en organisasjon «har» og hvor det andre forstår kultur som noe som oppstår og dermed er langt mindre formbart fordi det er noe man «er». Høyer, Madsbu og Tranøy (2018) mener dette skillet er grunnleggende og at de to perspektivene kan knyttes til hvert sitt knippe av antagelser og tendenser i tenkningen om kultur.

Det instrumentelle kulturbegrepet forstås top-down og relasjonen ledelse-medarbeidere er det sentrale, preget av harmonisk forhold mellom kultur, styring og kontroll. Det institusjonelle kulturbegrepet derimot, forstås bottom-up og relasjonen mellom medarbeider og publikum er det sentrale. Det instrumentalistiske perspektivet ser kultur først og fremst som et ledelsesansvar, som kan endres top-down gjennom opplæring og planer. Det institusjonelle perspektivet kan være vanskeligere å endre, fordi kultur her har vokst frem over

2. Rapport til Difi om politikultur i forbindelse med evaluering av Nærpolitireformen.

tid uten at noen har planlagt at det skulle bli slik. I tillegg til at kultur her er noe man «er». Begge perspektivene sier noe om hvilke felles normer, verdier og virkelighetsoppfatninger som utvikles i en organisasjon når medlemmer samhandler med hverandre og omgivelsene, og som kommer til uttrykk i medlemmenes handlinger og holdninger.³ Forstått på denne måten er disse to perspektivene grunnleggende for å forstå de ulike antagelser og tendenser vi ser i våre informanternes forståelse av kunnskapsbasert politiarbeid.

Det faglig kunnskapsbaserte politiarbeidet bygger på antakelsen om kontekstavhengighet, og kontekstforståelse er særlig viktig når kunnskap skal omsettes og brukes i praksis. I tillegg er antakelsen om bruk av skjønn sentralt. Tendensen, eller det som særpreger det faglige kunnskapsbaserte arbeidet, er at her forenes kontekstforståelse, faglig skjønn, erfaringskunnskap og instrumentell kunnskap. En annen viktig forutsetning er at relasjonen går mellom politibetjenten og publikum. De operative bruker sin erfaringsbaserte kunnskap i relasjon til publikum og henter også kunnskap fra publikum. Det institusjonelle perspektivet bidrar dermed til å forstå de operatives fokus på faglig kunnskapsbasert politiarbeid.

Det evidensorienterte kunnskapsbaserte politiarbeidet bygger også på sine kulturelle antakelser og tendenser. Her ser vi blant annet hvordan antakelser om at kunnskap bygges på det som gir empirisk belegg, eller observerbare fakta vektlegges, samt antakelsen om effektivitet og kontroll. Tendensen er at dette artikuleres gjennom ledelse og målstyring, som for øvrig ses på som den kunnskapsformen som troner øverst i kunnskapshierarkiet. En viktig antakelse for denne tilnærmingen er at relasjonen ledelse-politibetjent er sentral, spesielt med tanke på styring og kontroll. Det instrumentelle perspektivet kan således bidra til å forstå det strategiske nivåets fokus på evidensorientert kunnskapsbasert politiarbeid, da de er satt til å styre og forvalte den politikk som gjelder og som er basert på mål og virkemidler som følger av Nærpolitireformen.

I tillegg til kultur kan den hierarkiske organiseringen av politiet bidra til å forstå hvorfor en ikke har en felles forståelse for kunnskapsbasert politiarbeid, samt hvorfor det operative og det strategiske nivå refererer til ulike kunnskapstyper (kunnskap om metode og kunnskap om fenomen). Workman-Stark (2017) vektlegger at kultur differensieres både vertikalt og horisontalt. Den vertikale differensieringen følger det formelle organisasjonshierarkiet, mens den horisontale differensieringen knyttes mest til det å drive «policing».

Perspektiver som omhandler kulturelle og organisatoriske forhold, kan i tillegg til å være nyttige for å forstå underliggende forklaringer til ulikt kunnskapssyn og kunnskapsbaserte tilnærminger også bidra til å forstå hva som kan hemme eller fremme en ønsket utvikling.

For eksempel i form av å bidra til å skape grunnlag for uønskede endringer i politiets måte å arbeide på (Høyer, Madsbu & Tranøy, 2018, s. 20).

Hvilken kunnskap kan vi stole på?

Våre funn gjør det betimelig å spørre: hvilken kunnskap vi kan stole på? Det er ikke bare ledere og operative informanter i denne studien som snakker om kunnskap som vidt forskjellige forhold og som stiller spørsmål med hverandres kunnskap. Wathne (2018, s. 36) viser også til at kunnskap og kunnskapsbasert politiarbeid er ulikt forstått i politidokumenter og blant ledere og praktikere.

Når politiet skal jobbe kunnskapsbasert, er det sentralt at det er sammenheng mellom idealer og realiteter. Det politiske idealet sier som kjent at politiet skal jobbe kunnskapsbasert ved bruk av etterretningsprosesser, etterretningsprodukter, vitenskap og kunnskaps-

3. Basert på definisjon av organisasjonskultur (Bang, 2013), sitert i Høyer, Madsbu og Tranøy (2017).

basert erfaringslæring (Politidirektoratet, 2018). Våre funn viser tydelig at politiet benytter etterretningsprosesser og etterretningsprodukter som ikke harmonerer med definisjonen av hva som ifølge etterretningsdoktrinen er etterretning. Realitetene er også at etterretningsregisteret *Indicia* er mangelfullt fordi det ikke har relevant informasjon som dekker bredden i politiets virksomhet, heller ikke dekkes spennet mellom forebygging, etterforskning- og beredskapsarbeid (Eidet, 2019, s. 71). Videre er realitetene i våre funn at det operative nivåets syn på kunnskap og kunnskapsbasert politiarbeid ikke inkluderes i det strategiske nivåets forståelse av kunnskap og kunnskapsbasert praksis. De to kunnskapstyper og kunnskapsforståelser som vi finner i vårt datamateriale får dermed leve sine egne liv uten at motsetninger løftes opp, og uten at en på alle nivå i politiorganisasjonen snakker om hva kunnskap er og hvilken type kunnskap det snakkes om (metoder eller fenomen). Slik sett anerkjennes heller ikke ulike kunnskapsforståelser. Både den operative (kunnskap om metoder) og den strategiske kunnskapsforståelsen (kunnskap om fenomen) blir dermed mistenkeliggjort. Realitetene er at kunnskapssynet og kunnskapsgrunnlaget mistenkeliggjøres og resultatet kan bli at en ikke vet hvilken kunnskap en kan stole på.

Heivoll og Aadland (2018) viser til Aristoteles når de diskuterer ulike former for kunnskap: (1) ferdighetskunnskap (techne) som sier hvordan utføre et arbeid, (2) påstandskunnskap (episteme) som sier noe om hvordan noe er og hvordan ting henger sammen og (3) moralsk kunnskap (fronesis) som peker mot en klok og gjennomtenkt handling som formidler mening. Disse tre kunnskapsformer kan forene gapet mellom evidensorientert kunnskapsbasert politiarbeid og faglig kunnskapsbasert politiarbeid. Det evidensorienterte kunnskapsarbeidet bygger på påstandskunnskap (episteme), ved at bred etterretning kan si noe om hvordan noe er og hvordan ting henger sammen (kunnskap om fenomen), mens den faglige kunnskapsbaserte tilnærmingen bygger på ferdighetskunnskap som sier noe om hvordan man gjør politiarbeid (kunnskap om metode) og handlingskunnskap som sier noe om hva som er en klok og gjennomtenkt måte å utføre politiarbeid på (moralisk kunnskap), basert på erfaringskunnskap.

Sammenliknet med den aristoteliske kunnskapsforståelsen, mangler det et perspektiv i politiets tilnærming til det kunnskapsbaserte arbeidet. Vår studie viser at politiet utelukkende praktiserer sitt kunnskapsbaserte arbeid basert på ferdighetskunnskap (de operative) eller påstandskunnskap (ledere). Det kunnskapsbaserte arbeidet virker i forlengelsen av dette, i stor grad å være enten eller. Flere av våre informanter stiller seg riktignok spørsmålet under våre intervjuer, om resultatene av den ene eller den andre kunnskapsbaserte tilnærmingen, alene er en klok og gjennomtenkt måte å praktisere politiarbeid på. De ser at både den erfaringsbaserte og den evidensbaserte kunnskapen isolert sett har sine begrensninger, når det kommer til kunnskapens anvendelighet i det praktiske politiarbeidet. Til tross for dette, er ikke handlingskunnskapen tildelt en uttalt plass i politiets kunnskapsbilde – kanskje fordi den er taus? Det er ikke utenkelig at det å gi klokskapen (handlingskunnskapen) en slik plass, vil kunne være med på å styrke det kunnskapsbaserte politiarbeidet. Politiets fenomen- og metodekunnskaper vil nemlig kunne utnyttes bedre, når de forvaltes med klokskap.

Det å forene Aristoteles' tre kunnskapsformer (Heivoll & Aadland, 2018) kan således bidra til å forene gapet mellom den operative og den strategiske kunnskapsforståelsen, samt forene kunnskap om hva (fenomen) og kunnskap om hvordan (metode). Vi trenger ulike former for kunnskap, som favner både et top-down perspektiv og et bottom-up perspektiv. Skal en nå Nærpolitireformens mål om et kunnskapsbasert politi er styring viktig, men her må det operative nivå inkluderes slik at de kan være med å bidra til at det kunnskapsbaserte arbeidet favner bredden i politiets arbeid og ulike kunnskapstyper.

Vi kan ikke stole på én type kunnskap eller kunnskapsform alene. Hele politiorganisasjonen må jobbe kunnskapsbasert og sørge for å inkludere ulike typer kunnskap i en felles forståelse av kunnskapsbasert arbeid.

Avsluttende bemerkninger

Vi har tidligere pekt på en rekke barrierer og muligheter for kunnskapsbasert politiarbeid. Av disse anser vi poenget med å viske ut skillet mellom kunnskapsproduksjonen som skjer gjennom forskning og bruken av kunnskap i praksis som en av de mest fruktbare for å utvide det kunnskapsbaserte paradigmet. Poenget er ikke å gjøre praktikere om til forskere eller omvendt, men å utvikle partnerskap som legger til rette for at begges innsikt og styrker nyttiggjøres fra kunnskapsbehov identifiseres til ferdige anbefalinger for praksis. For å kunne gjøre dette, må en anerkjenne kunnskap om metoder på lik linje med kunnskap om fenomen. I tillegg til kunnskap om handling (klokskap).

Embedded Police Research (EPR) er nettopp en retning som vil forene dikotomien mellom «do-ers» og «knowers» og sikre kvalitet og oppdaterte polititjenester med høy grad av ansvarlighet og legitimitet (Hartmann m.fl., 2018). EPRs retningsgivende prinsipper som skal bidra til et mer kunnskapsbasert og kunnskapsrikt politiarbeid, vil utvide fokuset på «hva som fungerer» når man velger handlinger og prioriteringer i politiet til også å omfatte «hvorfor det fungerer», «hva som potensielt også kan fungere», «hvordan får vi dette til å fungere» og dermed også få mer fokus på «det som betyr noe» for politiorganisasjonen. Et slikt utvidet perspektiv på kunnskap og kunnskapsbasert politiarbeid kan være vel verdt å prøve for å oppnå en felles forståelse av kunnskap og ikke minst for å fremskaffe et kunnskapsgrunnlag som er forenelig både i den faglige kunnskapsbaserte retningen og i den evidensorienterte retningen. I tillegg bør det inkludere påstandskunnskap, ferdighetskunnskap og moralsk kunnskap.

Takksigelser

For innspill og kommentarer på tidligere versjoner av denne artikkelen ønsker vi å rette en takk til Linda Hoel og to anonyme reviewere. Takk også til *Tekst i fokus*-gruppen ved Politihøgskolen avd. Bodø.

Referanser

- Abrahamson, D. E. (2013). *Making the connection between police information and knowledge use, organizational culture, and information use outcomes* (Doktoravhandling, Charles Sturt University, Australia). Hentet fra <https://researchoutput.csu.edu.au/files/9311564/54977>
- Brown, J. (1996). Police research: Some critical issues. I F. Leishman, B. Loveday & S. Savage (Red.) *Core Issues in Policing*. London: Longman.
- Coldren J. R. Jr., Huntoon, A. & Medaris, M. (2013). Introducing Smart Policing: Foundations, Principles, and Practice. *Police Quarterly*, *September*, <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1098611113497042>
- Eidet, T. (2019). *Politiets etterretningsregister Indicia: en upålitelig ryktebørs eller en troverdig kilde? Hvilke strukturelle og individuelle faktorer påvirker informasjon som politiansatte registrerer i Indicia?* Erfaringsbasert master i etterforskning. Oslo: Politihøgskolen.
- Finstad, L. (2000). *Politiblikket*. Oslo: Pax.
- Finstad, L. (2018). *Hva er politi*. Oslo: Universitetsforlaget.

- Fyfe, N. R., Terpstra, J. & Tops, P. (Red.) (2013). *Centralizing Forces? Comparative Perspectives on Contemporary Police Reform in Northern and Western Europe*. Den Hague: Eleven International Publishing.
- Fyfe, N., Gundhus, H.O.I. & Rønn, K.V. (Red.) (2018). *Moral issues in Intelligence-led Policing*. London: Routledge.
- Fyfe, N. (2017). Evidence-based Policing. Police 2026. Evidence review. Prepared by The Scottish Institute for Policing Research, 9–21. DOI: http://www.sipr.ac.uk/Plugin/Publications/assets/files/Police_2026_Evidence_Review.pdf.
- Granér, R. (2017). Literature on Police Reforms in the Nordic Countries. *Nordisk Politiforskning*, 4 (2), 138–148. <https://doi.org/10.18261/issn.1894-8693-2017-02-03>
- Gundhus, H. I. (2009). *For sikkerhets skyld: IKT, yrkeskulturer og kunnskapsbasert arbeid i politiet*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Gundhus, H. I. (2012). Experience or knowledge? Perspectives on New Knowledge Regimes and Control of Police Professionalism. *Policing*. (First published online: October 2012). <https://doi.org/10.1093/policing/pas039>
- Gundhus, H. I. (2018). Smart politiarbeid? Når skillene mellom etterretning, forebygging og etterforskning viskes ut. I Rønne, A. & Stevnsborg, H. (Red.) *Ret SMART. Om smart teknologi og regulering*, 145–170. København: Jurist- og økonomforbundets forlag.
- Gundhus, H. I., Talberg, N. & Wathne, C. T. (2018). Konturene av en ny politiroлле: politiansattes erfaringer med Nærpolitireformen. I Larsson & Sørli (Red.) *Politireformer – Idealer, realiteter, retorikk og praksis*, 199–219. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Hartmann, M. R. K., Hestehave, N. K., Høgh, L. & Rønn, K. V. (2018). Knowing from Within. Making the Case for Embedded Police Research. *Nordisk politiforskning*, 4(01) 7–27. <https://doi.org/10.18261/issn.1894-8693-2018-01-03>
- Heivoll, G. & Aadland, E. (2018). *Profesjonsetikk for politiet*. Oslo: Det norske samlaget.
- Hoel, L. & Bjørkelo, B. (2017). «Kan det være godt politiarbeid?» En undersøkelse av erfaringslæring av gråsonesaker. *Nordisk politiforskning* 02, 187–210. <https://doi.org/10.18261/issn.1894-8693-2017-02-06>
- Hoel, L. & Barland, B. (under publisering) A lesson to learn? A study of how various ranks and police leaders understand and relate to experience-based learning.
- Holmberg, L. (2011). Må jeg overvære Deres anholdelse?: Om politiforskning, deltagerobservasjon og informert samtykke. *Retfærd*, 34(4), 60–78. Hentet fra: http://retfaerd.org/wp-content/uploads/2014/06/Retfaerd_135_2011_5.pdf
- Holmberg L. (2014). Scandinavian police reforms: Can you have your cake and eat it, too? *Police Practice and Research*, 15(6), 447–460. <http://dx.doi.org/10.1080/15614263.2013.795745>
- Huey, L., Blaskovits, B., Bennell, C., Kalyal, H. & Walker, T. (2019). Identifying some misconceptions about evidence based policing: A research note. I R. J. Mitchell & L. Huey (Red.), *Evidence based policing: An introduction*, 51–59. Bristol: Policy Press.
- Huey, L. & Mitchell, R. J. (2016). Unearthing hidden keys: Why academics are an invaluable (if underutilized) resource in policing research. *Policing: A Journal of Policy and Practice*, 10(3), 300–307. <https://doi.org/10.1093/policing/paw029>
- Høyer, H. C., Madsbu, J. P. & Tranøy, B. S. (2018). *Kultur som utfordring og reformobjekt i norsk politi*. Rapport til Difi om politikultur i forbindelse med evaluering av Nærpolitireformen. Høgskolen Innlandet
- Innes, C. A. & Everett, R. S. (2008). Factors and conditions influencing the use of research by the Criminal Justice System. *Western Criminology Review*, 9(1), 49–58.
- Larsson, P. & Sørli, V. (2018). Reformen i politiet. I Larsson & Sørli (Red.) *Politireformer – Idealer, realiteter, retorikk og praksis*, 15–29. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Lipsky, M. (1980). *Street-level bureaucracy: dilemmas of the individual in public services*. New York: Russell Sage Foundation.
- Lum, C. & Koper, C. S. (2017). *Evidence-based policing: Translating research into practice*. Oxford: Oxford University Press.

- May, T., Hunter, G. & Hough, M. (2017). The long and winding road: Embedding evidence- based policing principles. I J. Knutsson & L. Thompson (Red.) *Advances in evidence- based policing*, 139–156. London: Routledge.
- Politidirektoratet (2014). *Etterretningsdoktrinen for politiet*. Versjon 1.0. Oslo: Politidirektoratet.
- Politidirektoratet (2017). *Overordnet plan for gevinster i Nærpolitireformen*. Oslo: Politidirektoratet.
- Politidirektoratet (2018). *Kriminalitetsforebygging som politiets primærstrategi 2018–2020*. Politiet mot 2025 – delstrategi. Oslo: Politidirektoratet.
- Politiregisterforskriften. (2013). *Forskrift om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten*. Lastet ned fra <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2013-09-20-1097>
- Prop. 61 LS (2014-2015). Endringer i politiloven mv. (trygghet i hverdagen – Nærpolitireformen). Oslo: DSS. <https://www.regjeringen.no/contentassets/0f5847ca5bae4b2996b6441423e5ea09/no/pdfs/prp201420150061000dddpdfs.pdf>
- Ratcliffe, J. H. (2008). Knowledge management challenges in the development of intelligence-led policing. I T. Williamson (Red.) *The Handbook of Knowledge- Based Policing: Current Conceptions and Future Directions*. 205–221. Chichester: John Wiley and Sons.
- Ratcliffe, J. H. (2016). *Intelligence-led policing*. Abingdon: Routledge.
- Sherman, L. W. (1998). Evidence-based policing. I *Ideas in American Policing*. Washington, D.C.: Police Foundation. Hentet fra <https://www.policefoundation.org/publication/evidence-based-policing/>
- Sherman, L. W. (2015). A tipping point for «totally evidenced policing»: Ten ideas for building an evidence-based police agency. *International Criminal Justice Review* (Sage Publications), 25(1), 11–29. <https://doi.org/10.1177/1057567715574372>
- Skaftnesmo, T. (2012). Evidensbasering – Den nye eminensen. *Norsk pedagogisk tidsskrift*, 96(05), 348–360. Hentet fra: <https://www.idunn.no/npt/2012/05/evidensbasering - den nye eminensen>
- Telep, C. W. & Lum, C. (2014). The receptivity of officers to empirical research and evidence-based policing: An examination of survey data from three agencies. *Police Quarterly*, 17(4), 359–385. <https://doi.org/10.1177/1098611114548099>
- Telep, C. W. (2016). Expanding the scope of evidence-based policing. *Criminology & Public Policy*, 15(1), 243–252. <https://doi.org/10.1111/1745-9133.12188>
- Telep, C. W. (2017). Police officer receptivity to research and evidence-based policing: Examining variability within and across agencies. *Crime & Delinquency*, 63(8), 976–999. <https://doi.org/10.1177/0011128716642253>
- Tjora, A. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. (3. utgave). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Underdal, H. (2019) *Hvordan forholder praksisveiledere i politiet seg til forskningsbasert kunnskap? En studie av nåsituasjonen og mulige påvirkningsfaktorer*. Masteroppgave. Oslo Metropolitan University. <https://hdl.handle.net/10642/7436>
- Volquartzen, M. (2018). Forskydninger mellom det private og det offentlige i smart Politiarbejde. I Rønne, A. & Stevnsborg, H. (Red.) *Ret SMART – om smart teknologi og regulering*. København: Djøf forlag.
- Wathne, C. T. (2018). *Målstyring i politiet. I teori og praksis*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Workman-Stark, A. L. (2017). *Inclusive Policing from the Inside Out*. Advanced Sciences and Technologies for Security Applications. <https://doi.org/10.1007/978-3-319-53309-4>